

SÈRIE 3

A tots els exercicis i opcions les puntuacions parcials de totes les preguntes són orientatives. Les respostes proposades per la pauta són indicatives i en cap cas exhaustives. El corrector o correctora aplicarà el seu criteri per prendre en consideració altres respostes que consideri correctes, en tot cas valorarà positivament –a més dels continguts conceptuals- l'ordre en l'exposició, la precisió i el llenguatge emprat, i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que els alumnes aportin, més que no pas allò que deixin de dir. També valorarà positivament la utilització de la terminologia geogràfica i la claredat en l'exposició.

A criteri del corrector, una expressió escrita deficient (moltes faltes d'ortografia, expressions gramaticals incorrectes, etc.) podrà comportar un arrodoniment a la baixa en la nota final de fins a 0,5 punts.

Pel contrari, una expressió escrita acurada, sense faltes, amb una exposició clara i ben estructurada, podrà comportar un arrodoniment a l'alça en la nota final de fins a 0,5 punts.

OPCIÓ A**Exercici 1: Mapa dels parcs eòlics**

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part de l'objectiu general 6, del currículum i dels aprenentatges referits al bloc 2 del document de concreció del currículum: *Medi ambient i paisatges* i l'apartat: *“Recursos renovables i no renovables. Recursos energètics. Problemàtica energètica”*.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) [1 punt]

L'alumnat hauria de comentar que es tracta d'un mapa temàtic on es representa la localització dels parcs eòlics de la península en el 2010.

La font és un mapa de Red Elèctrica Espanyola disponible en línia.

(0,5 punts)

El mapa mostra com els parcs eòlics es concentren a les zones on hi ha vents més forts i constants: Galícia, la Meseta nord, el sistema Ibèric, les illes Canàries i punts de Catalunya, Almeria i Cadis.

(0,5 punts)

2) [1 punt]

Les definicions podrien ser semblants a les següents:

Font energètica renovable: es una energia que no disminueix ni pot arribar a esgotar-se amb el seu ús. El sol, el vent, la força de les mareas i l'energia interna de la Terra en són les principals.

(0,5 punts)

energia primària: energia que no ha patit cap procés de transformació prèvia sinó que es pot utilitzar directament. Exemples: la solar, eòlica, nuclear, etc.

(0,5 punts)

3) [1,5 punts]

a) Són àrees on hi ha d'haver vents constants i amb força suficient per moure les pales de l'aerogenerador.

(0,75 punts)

b) El percentatge d'energia elèctrica produïda en els parcs eòlics respecte el total ha anat en augment els darrers anys: el 2005 estava al voltant del 7% i el 2010 ja assolía el 17%.

Es valorarà que l'estudiant doni una xifra aproximada, situada entre el 15-20%

(0,75 punts)

4) [1,5 punts]

a) La transformació es produeix a l'aerogenerador que transforma l'energia eòlica que mou les pales en energia elèctrica.

(0,50 punts)

b) L'avantatge principal de l'energia eòlica és que és una font d'energia renovable i neta.

(0,50 punts)

c) Els inconvenients dels parcs eòlics estan relacionats amb els impactes visuals i paisatgístics que provoquen. També en el seu efecte sobre els ocells quan interfereixen amb les rutes de desplaçament dels mateixos

(0,50 punts)

Exercici 2: Gràfic sobre el transport de mercaderies i passatgers

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part de l'objectiu general 6 del currículum de Geografia i dels aprenentatges referits al bloc 3 *Territori i activitats econòmiques* del document de concreció del currículum.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) [1 punt]

L'alumnat hauria de comentar els següents aspectes:

Es tracta de dos gràfics circulars que mostren la distribució del transport de passatgers, d'una banda, i mercaderies, de l'altra, en percentatge sobre el transport total de dins de la Unió Europea l'any 2006. La font de les dades és EUROSTAT, 2009.

(0,5 punts)

En el gràfic dels passatgers, destaca amplement el transport per carretera (cotxe i autobús superen el 80%), seguits de l'avió (8,6%) i el tren (6,1%). En el gràfic de les mercaderies, la major part dels transports es fan per carretera (45,6%), vaixell (37,3) i, en menor mesura, en tren (10,5%).

(0,5 punts)

2) [1 punt]

Les definicions podrien ser semblants a les següents:

infraestructures de transport: Les infraestructures són els elements de la xarxa de transport que fan possible la circulació dels vehicles a través seu com ara les carreteres, vies fèrries, ports, aeroports, etc.

(0,5 punts)

mitjans de transport: Fa referència als vehicles o els mitjans mòbils utilitzats com els automòbils, vaixells, trens i avions.

(0,5 punts)

3) [1,5 punts]

a) L'alumne hauria de respondre les següents funcions de les xarxes de transports i comunicacions:

- satisfer les necessitats de desplaçament de les persones tant en la mobilitat quotidiana u obligada (desplaçaments pendulars entre residència i feina, o lleure...) com en els desplaçaments d'oci i turisme.
- satisfer les necessitats econòmiques de desplaçament de matèries primeres per a les activitats productives (indústria, construcció...) i la distribució de béns i serveis entre els llocs de producció i distribució i els centres de consum.
- contribuir a la difusió d'idees, tècniques i cultures, i a la integració de diferents grups socials.

(0,75 punts)

Els factors principals que influeixen que la xarxa de transports i comunicacions d'un territori sigui més o menys densa:

- el nivell de desenvolupament econòmic: en general, com més desenvolupat és un país més densa i complexa és la seva xarxa de transports i comunicacions.
- la densitat d'assentaments humans: com més concentració de població i més grans siguin els nuclis urbans més necessitats de desplaçaments i intensitat dels intercanvis...
- els condicionants físics del territori: les característiques del relleu, la climatologia, etc., comporten que la construcció d'infraestructures de transport tingui més o menys dificultats tècniques per la seva realització i que per tant la xarxa de transport i comunicacions sigui més o menys densa.

(0,75 punts)

4) [1,5 punts]

a) El transport per carretera és el més utilitzat en la curta distància, tant per moure passatgers com mercaderies, a causa de la gran densitat de la xarxa de carreteres en relació a altres sistemes.

El transport per ferrocarril és molt utilitzat per moure mercaderies a mitja distància, ja que per seguretat i cost té més avantatges que la carretera. També té un paper important en el transport de persones en distàncies curtes dins de les grans ciutats i en distàncies mitjanes.

(0,5 punts)

b) El transport en vaixell té el màxim avantatge en el desplaçament de mercaderies, ja que és capaç de moure grans quantitats amb un cost molt menor que la resta de sistemes, i és molt competitiu en la llarga distància.

(0,5 punts)

c) El transport aeri només té un pes apreciable pel que fa al tràfic de passatgers a llarga distància, ja que, malgrat la rapidesa, els costos són superiors a la resta de sistemes en distàncies mitjanes o curtes, i no té la capacitat del transport en vaixell.

(0,5 punts)

OPCIÓ B**Exercici 1: Mapa sobre l'Índex de Desenvolupament Humà****1) [1 punt]**

L'alumnat hauria de destacar els aspectes següents:

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part de l'objectiu general 6 del currículum de Geografia i dels aprenentatges referits al bloc 3 *Territori i activitats econòmiques* del document de concreció del currículum.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts que es distribuïran de la manera següent:

L'alumnat hauria de destacar els aspectes següents:

Es tracta d'un mapamundi de tipus temàtic que reflecteix la distribució de l'Índex de Desenvolupament Humà a tot el món l'any 2010. La font és el PNUD, Informe sobre el Desenvolupament Humà i les dades es presenten classificades en índex molt alt, alt, mitjà i baix.

(0,5 punts)

Les zones que es poden diferenciar són: amb índex molt alt i alt: Amèrica del nord, i bona part d'Amèrica central i del sud, Europa occidental, alguns països del Magreb i de l'Orient mitjà, Japó i Austràlia; amb un índex mitjà l'Àsia monsònica i el sud d'Àfrica i, finalment amb un índex baix la major part del continent africà.

(0,5 punts)

2) [1 punt]

Les definicions podrien ser semblants a les següents:

IDH: índex que mesura el desenvolupament a partir dels indicadors següents: l'esperança de vida, els anys d'escolarització, l'alfabetització i el PIB per càpita (en paritat de poder adquisitiu).

(0,5 punts)

PIB: la riquesa total produïda en un país durant un període de temps determinat que sol ser un any.

(0,5 punts)

3) [1,5 punts]

a) Les economies emergents presenten uns índexs superiors als dels països menys desenvolupats. En el cas de Mèxic i Brasil uns valors alts que els situen a la part mitjana-alta de la classificació, l'Índia i la Xina en canvi presenten uns valors mitjans i més allunyats dels estàndards dels països més desenvolupats. Les causes són els desequilibris interns d'aquests països, amb sectors econòmics molt dinàmics i competitius a escala global, però que mantenen encara amplis sectors de la població en condicions de pobresa i marginació social.

(0,75 punts)

b) La diferència fonamental entre el desenvolupament econòmic i el desenvolupament humà és que mentre el primer es mesura en relació amb l'augment del PIB, el segon consisteix a crear les condicions per tal que les persones puguin desenvolupar totes les seves capacitats d'acord amb les seves necessitats i interessos.

(0,75 punts)

4) [1,5 punts]

Països desenvolupats: constitueixen el centre de l'economia mundial, tenen un alt nivell de productivitat i disposen de capitals i de tecnologia avançada. Sectors productius: predominen la indústria i els serveis; es tracta de producció industrial especialitzada amb molt valor afegit, ja que incorpora recerca i innovació tecnològica. En els serveis destaquen els relacionats amb la informació, els transports i les comunicacions. També existeix en el sector primari una agricultura altament tecnificada i capitalitzada amb una producció molt diversificada i dirigida al mercat.

(0,50 punts)

La situació en el mercat internacional és clarament de domini, ja que controlen els intercanvis a nivell mundial així com els preus, donat que la seva producció està centrada tal com s'ha esmentat en les manufactures especialitzades i en els processos de transformació i distribució de les matèries primeres.

(0,25 punts)

Països en via de desenvolupament: generalment, formen la perifèria de l'economia mundial amb un baix nivell de productivitat i una gran dependència tecnològica i financera.

Sectors productius: en molts d'aquests estats predomina el sector primari amb una agricultura dirigida a l'autoconsum o bé a l'exportació, però aquesta darrera està controlada per les grans multinacionals. Pel que fa a la indústria, o bé està poc desenvolupada o bé està centrada en la producció de manufactures generalment controlada per les multinacionals. El sector serveis en general està poc desenvolupat i en alguns casos centrat en el turisme de masses controlat per empreses estrangeres.

(0,50 punts)

La seva situació en el comerç internacional es caracteritza per unes condicions desavantajoses, ja que la seva producció centrada en les matèries primeres o en manufactures amb poc valor afegit situa aquests països en una situació de desigualtat a l'hora de competir amb els estats desenvolupats.

(0,25 punts)

Exercici 2: Text sobre varis articles de la Constitució

A l'exercici 2 es proposa la verificació d'una part de l'objectiu general 9 del currículum de Geografia i dels aprenentatges referits al punt 4: *La població i el sistema urbà: dinàmica, diversitat i desigualtats*, del document de concreció del currículum.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) [1 punt]

L'alumnat hauria de redactar un resum on hi constessin els següents punts:

En l'article 137 s'estableixen les escales territorials de l'Estat Espanyol.

En l'article 143 s'estableixen les condicions que han de complir els territoris que vulguin constituir-se en comunitats autònomes.

Finalment, en l'article 144 s'autoritza la creació de comunitats autònomes uniprovincials així com la concessió d'estatuts d'autonomia a territoris que no formen cap província.

(1 punt)

2) [1 punt]

Les definicions podrien ser semblants a les següents:

Municipi: és l'entitat administrativa que ocupa el nivell més baix en el sistema jeràrquic de l'administració territorial. Correspon al conjunt del territori, urbà i rural, gestionat per un Ajuntament.

(0,50 punts)

Comarca: és una entitat administrativa d'origen històric que en el cas de Catalunya està reconeguda per l'Estatut d'autonomia. Agrupa un conjunt de municipis articulats per la capital comarcal. A Catalunya n'hi ha 41.

(0,50 punts)

3) [1,5 punts]

a) Les escales territorials són: municipis, províncies i comunitats autònomes.

(0,25 punts)

Existeixen comunitats autònomes uniprovincials i són: Astúries, Cantàbria, La Rioja, Navarra, Múrcia, Madrid i les Illes Balears.

(0,25 punts)

Ceuta i Melilla són dues ciutats situades al nord d'Àfrica que tenen estatut d'autonomia.

(0,25 punts)

b) Les institucions responsables de les províncies són les diputacions provincials.

(0,25 punts)

Els seus membres, els diputats provincials, son escollits de forma indirecta i per cada partit judicial, en relació amb el nombre de vots aconseguits per les formacions polítiques que han tret algun regidor en algun municipi del partit judicial.

(0,50 punts)

4) [1,5 punts]

a) Escala comarcal: formada per 41 comarques des de 1988 a partir de l'organització comarcal de l'època republicana.

Escala autonòmica: recuperada l'autonomia des de la constitució de 1978 que reconeix nacionalitats i regions amb institucions pròpies, Catalunya s'organitza com a comunitat autònoma d'acord amb el què estableix l'Estatut d'autonomia.

(0,75 punts)

b) Les institucions polítiques responsables són per les comarques: els Consells Comarcals formats per consellers i conselleres comarcals elegits entre els regidors i regidores dels diversos municipis de la comarca, que tenen competències en aspectes com cultura, esports o educació.

A escala autonòmica, la institució és la Generalitat de Catalunya amb competències com educació, sanitat, medi ambient, ordenació del territori, etc.

(0,75 punts)

SÈRIE 1

A tots els exercicis i opcions les puntuacions parcials de totes les preguntes són orientatives. Les respostes proposades per la pauta són indicatives i en cap cas exhaustives. El corrector o correctora aplicarà el seu criteri per prendre en consideració altres respostes que consideri correctes, en tot cas valorarà positivament –a més dels continguts conceptuals- l'ordre en l'exposició, la precisió i el llenguatge emprat, i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que els alumnes aportin, més que no pas allò que deixin de dir. També valorarà positivament la utilització de la terminologia geogràfica i la claredat en l'exposició.

A criteri del corrector, una expressió escrita deficient (moltes faltes d'ortografia, expressions gramaticals incorrectes, etc.) podrà comportar un arrodoniment a la baixa en la nota final de fins a 0,5 punts.

Pel contrari, una expressió escrita acurada, sense faltes, amb una exposició clara i ben estructurada, podrà comportar un arrodoniment a l'alça en la nota final de fins a 0,5 punts.

OPCIÓ A**Exercici 1: Mapa de precipitació mitjana anual**

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part de l'objectiu general 6, del currículum i dels aprenentatges referits al bloc 2 del document de concreció del currículum: *Medi ambient i paisatges* i l'apartat: "Relleu, clima i vegetació de Catalunya i Espanya".

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) [1 punt]

L'alumnat hauria de comentar que es tracta d'un mapa temàtic on es representen les precipitacions anuals mitjanes d'Espanya en mm durant el període 1971-2000. La llegenda mostra varis intervals de quantitat de precipitacions des de menys de 250 a més de 1800 mm.

La font és l'Atlas Climático Ibérico. de l' AEMeT, disponible en línia.

(0,5 punts)

El mapa mostra com les precipitacions més abundants es donen en el nord oest de la península, en les comunitats de Galícia, Astúries, Cantàbria, País Basc, el nord de Navarra, i els Pirineus i zones de alta muntanya. La resta de territoris presenten escasses precipitacions que poden arribar a l'aridesa com en el cas de la vall de l'Ebre o el sud-est peninsular.

(0,5 punts)

2) [1 punt]

Les definicions podrien ser semblants a les següents:

Depressió atmosfèrica: Les depressions atmosfèriques o borrasques són masses d'aire sotmeses a baixes pressions, on l'aire pateix moviments ascendants que provoquen el seu refredament. La condensació de la humitat genera precipitacions i temps inestable.

(0,5 punts)

Gota freda: Situació caracteritzada per la presència d'aire molt fred a la meitat superior de la Troposfera. Provoca fortes pluges de caràcter torrencial quan coincideix amb una entrada d'aire molt humit procedent de la Mediterrània que al ascendir pateix un ràpid refredament i condensació.

(0,5 punts)

3) [1,5 punts]

a) Segons la quantitat de precipitacions podem distingir l'Espanya humida que presenta més de 600 mm de precipitació anual i l'Espanya seca que es troba per sota d'aquesta quantitat. També es donarà per bona la resposta si es fa coincidir la denominació d'Espanya humida amb els territoris de clima atlàntic i de clima d'alta muntanya, caracteritzats per precipitacions abundants i regulars al llarg de l'any, i l'Espanya seca amb el territori de clima mediterrani, de precipitacions més escasses i amb una important sequera estival.

(0,5 punts)

b) L'Espanya humida, de pluges abundants i temperatures suaus, està sota el domini de la regió biogeogràfica euro-siberiana o medioeuropea, que té com a formacions vegetals característiques els boscos caducifolis: rouredes i fagedes principalment, juntament amb landes i prats de dalla com a estadis de degradació del bosc.

(0,50 punts)

L'Espanya seca pertany a la regió biogeogràfica mediterrània, amb una vegetació adaptada a resistir la sequera estival. El bosc perennifoli d'alzines, els boscos secundaris de pins i varis tipus de formacions arbustives com màquies, garrigues i brolles, constitueixen la vegetació més característica d'aquest territori.

(0,50 punts)

4) [1,5 punts]

a) Les característiques climàtiques que condicionen aquests paisatges són les següents:

-un clima, el mediterrani continental, amb precipitacions escasses i irregulars, inferiors als 600 mm, amb nevades ocasionals i tempestes a l'estiu.

(0, 25 punts)

Les temperatures mostren valors extrems i una forta oscil·lació tèrmica (hiverns llargs i molt freds i estius calorosos i secs).

(0,25 punts)

Es dona a l'interior de Catalunya: a les comarques de ponent i als nivells baixos del Prepirineu.

(0,25 punts)

b) El paisatge agrícola es caracteritza per la pràctica de l'agricultura extensiva dedicada al monocreu de secà. A l'altiplà de la Segarra hi predomina amplament el conreu cerealístic.
(0,25 punts)

En els sectors menys freds, com a les Garrigues, s'hi conrea l'olivera. La vinya també està present en la conca de Barberà i a ponent del Segrià.
(0,25 punts)

Al Segrià hi predominen els conreus de regadiu.
(0,25 punts)

Exercici 2: Taula de dades sobre la producció industrial de Catalunya

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part de l'objectiu general 6 del currículum de Geografia i dels aprenentatges referits al bloc 3 *Territori i activitats econòmiques* del document de concreció del currículum.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) [1 punt]

L'alumnat hauria de destacar en la descripció de la taula els aspectes següents:

Es tracta d'una taula procedent de l'Institut d'Estadística de Catalunya que reflecteix, pel 2007, l'apartat d'ingressos del compte d'explotació de les empreses del sector industrial, agrupades en 14 subsectors, utilitzant informació procedent de l'Enquesta industrial d'empreses de l'Institut Nacional d'Estadística, INE.

(0,5 punts)

La taula presenta el volum de negoci dels diferents sectors industrials, a més d'altres ingressos obtinguts, la suma d'ambdós conceptes representa el total d'ingressos. Cal destacar els sectors industrials més importants per volum de negoci: la indústria química, l'alimentació, begudes i tabac; i l'extractiva, petroli i energia, com els sectors que van realitzar un major volum de negoci i obtenir uns majors ingressos.

(0,5 punts)

2) [1 punt]

Les definicions podrien ser semblants a les següents:

Deslocalització: pràctica d'algunes empreses per tal de traslladar la producció o una part de la mateixa a països amb una mà d'obra més barata, una legislació ambiental menys exigent i/o unes polítiques fiscals més favorables. Aquests moviments traslladen part de la producció des dels països més desenvolupats cap el Tercer Món o l'est d'Europa.

(0,5 punts)

Terciarització: consisteix en el creixement del sector serveis en detriment del sector industrial.

(0,5 punts)

3) [1,5 punts]

a) La industrialització catalana s'inicia a meitats del segle XIX i té com a actor principal el sector tèxtil, complementada pels productes manufacturats. A meitat dels anys seixanta del

segle XX, es va afegir la indústria automobilística i la metal·lúrgica, així com la indústria química i la del paper i derivats.

(0,5 punts)

b) En l'actualitat, alguns dels sectors tradicionals, com el tèxtil o el paper, arts gràfiques i edició, han perdut pes en front de la consolidació de la indústria química, la producció d'aliments i begudes, les indústries del sector energètic i la fabricació de material de transport.

(0,5 punts)

c) El sector tèxtil, i bona part de la indústria lleugera, va perdre pes a partir de la dècada de 1970 a causa de la competència en preus exercida per països del tercer món que iniciaven els seus processos d'industrialització. En paral·lel a aquesta pèrdua de pes del tèxtil guanyen importància relativa la indústria química, que a Tarragona té un dels principals pols d'e l'estat, i altres sectors com el metal·lúrgic i el de l'alimentació.

(0,5 punts)

4) [1,5 punts]

a) La proximitat als recursos naturals, tant a les matèries primeres com al subministrament d'energia ha estat tradicionalment un dels factors de localització més importants.

(0,5 punts)

b) Les condicions d'accessibilitat a les instal·lacions, cercant nusos de comunicació que facilitin l'arribada i sortida de mercaderies i persones.

La disponibilitat de recursos humans amb una qualificació adequada a les necessitats de l'empresa.

La possibilitat de participació de inversors locals i les condicions de localització ofertes pels governs, tant pel que fa a la legislació ambiental, com la laboral, així com els incentius fiscals posats a disposició de les empreses.

(0,5 punts)

c) Històricament el factor de proximitat al mercat ha estat un factor clau en la localització de moltes branques industrials, però actualment les millores en el mitjans de transport han comportat la capacitat de moure grans volums de mercaderies a llarga distància en curts períodes de temps. La proximitat als mercats de consumidors ha quedat supeditada a altres factors més determinants en el cost de producció com la disponibilitat de ma d'obra barata, encara que alguns productes com els de caducitat ràpida requereixen produir-se prop del mercat consumidor, generalment les grans àrees urbanes.

(0,5 punts)

OPCIÓ B**Exercici 1****1) [1 punt]**

L'alumnat hauria de destacar els aspectes següents:

L'alumnat hauria de comentar que es tracta d'un mapa temàtic on es representa la localització de les centrals tèrmiques a Espanya en el 2010.

La font és Red Eléctrica Española.

(0,5 punts)

El mapa mostra com les centrals tèrmiques tenen una localització perifèrica. Es concentren principalment al nord i a l'est de la península: Galícia, Astúries, depressió de l'Ebre i costa de Catalunya, després hi ha localitzacions puntuals a la costa valenciana i murciana, i hi torna a haver una concentració al sud d'Andalusia. Les centrals que funcionen amb fuel, o fuel i gas, es localitzen a la costa. Les de carbó es concentren a Astúries, Lleó i Terol. Les de cicle combinat mostren una distribució més aleatòria.

(0,5 punts)

2) [1 punt]

Les definicions podrien ser semblants a les següents:

combustible fòssil: nom que es dona al carbó, el petroli i el gas natural, recursos energètics que provenen de la descomposició de matèria orgànica atrapada en el subsòl fa molts milions d'anys.

(0,5 punts)

recurs no renovable: element o substància d'origen natural que té un període de renovació molt llarg, sovint superior al de diverses generacions humanes.

(0,5 punts)

3) [1,5 punts]

a) Les centrals tèrmiques que funcionen amb carbó es localitzen en les proximitats de les mines de carbó que supleixen aquest combustible, per tal de reduir els costos derivats del transport de la matèria primera. Aquest és el cas de les centrals situades a Astúries, Lleó, Terol, Cercs a Catalunya, etc.

(algun estudiant podria fer esment que algunes centrals d'aquest tipus situades a la costa reben carbó per via marítima des de llocs distants)

(0,75 punts)

b) Les centrals tèrmiques que funcionen amb carbó utilitzen un recurs energètic que no és renovable, a més de ser molt contaminants perquè emeten cendres junt amb gasos d'efecte hivernacle i que produeixen a més pluja àcida. Per tant es consideren instal·lacions no sostenibles.

(0,75 punts)

4) [1,5 punts]

a) Importància del petroli en el consum d'energia a Espanya.

El petroli continua tenint un paper principal en el consum d'energia (aporta aproximadament un 40% de l'energia primària consumida a Espanya). Les centrals tèrmiques de fuel i de cycle combinat, funcionen amb substàncies derivades del petroli (fuel). L'energia obtinguda del petroli té un paper encara molt important en el model energètic actual, malgrat l'avenç en el desenvolupament de les energies renovables en els darrers anys.

(0,5 punts)

b) Dependència dels països proveïdors quant a subministrament i preus.

La importància del petroli com a recurs energètic i la manca de jaciments a Espanya genera una forta dependència envers les regions productores de petroli. El control de la producció per part dels països de la OPEP i les fluctuacions del seu preu condicionades pels mercats internacionals de cru exerceixen una forta influència sobre el comportament dels preus de un gran nombre d'articles de consum.

(0'5 punts)

c) Possibles alternatives al seu consum

Les possibles alternatives es basarien en la reducció del consum, i en el foment d'energies alternatives. Encara avui, tot i la reducció del consum energètic en els sistemes de transport, la dependència de l'economia enfront del petroli és molt gran.

(0,5 punts)

Exercici 2: Perfil d'una ciutat

En aquest exercici es proposa la verificació de l'objectiu general 9 del currículum de Geografia i dels aprenentatges referits al bloc 4 "*La població i el sistema urbà: dinàmica, diversitat i desigualtat*", del document de concreció del currículum.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) [1 punt]

Es tracta d'un perfil de paisatge urbà, una representació gràfica del tall vertical d'una ciutat tipus que mostra les diferents zones o barris que componen una ciutat. La font correspon al LAGP, 2010.

(0,50 punts)

El perfil ens mostra els diferents barris amb la seva ubicació des del centre cap als afores i amb la seva diferent morfologia. Es poden observar edificis d'una certa antiguitat, eixamples residencials, indústries i habitatges de tipologia ciutat jardí.

(0,50 punts)

2) [1 punt]

Les definicions podrien ser semblants a les següents:

Eixample: zones que van aparèixer al voltant dels nuclis històrics al final del segle XIX i començament del XX i que són espais residencials de classes mitjanes i tendeixen cada vegada més a zones de serveis.

(0,50 punts)

Àrea suburbana: barris residencials de nivell econòmic mitjà-alt tipus "ciutat-jardí", de baixa densitat i generalment situats als afores de la ciutat.

També es donarà la resposta per bona si en lloc de l'anterior o a més a més es citen les ciutats-dormitori d'alta densitat i de classes mitjanes-baixes.

(0,50 punts)

3) [1,5 punts]

a) Aquest perfil urbà correspon a una ciutat europea perquè es visible la morfologia típica de les ciutats històriques europees amb un centre històric i un eixample, a més del cinturó industrial als afores.

(0,50 punts)

b) el centre geogràfic de la ciutat l'ocupa l'anomenat casc antic o centre històric.

(0,50 punts)

c) Les altres zones característiques d'una ciutat europea són l'*eixample*, que sol envoltar el nucli antic, i els barris perifèrics on es poden trobar *zones suburbanes* amb habitatges de rendes baixes anomenats sovint ciutats dormitori al voltant de les àrees industrials i també, barris residencials de classe alta o mitjana amb tipologia ciutat jardí i baixa densitat.

(0,50 punts)

4) [1,5 punts]

a) L'alumne hauria d'esmentar com a funcions bàsiques d'una ciutat: la funció administrativa i de serveis, la funció comercial, la funció residencial i la funció industrial.

Funció administrativa i de serveis: la ciutat es centre d'activitats terciàries com serveis comercials, culturals, educatius, empresarials, jurídics, d'administració pública, etc.

Funció comercial: les ciutats concentren els centres d'intercanvis, el comerç especialitzat i els grans magatzems i hipermercats

Funció residencial: funció característica de la ciutat, que ocupa la major part del sòl urbà.

Funció industrial: de molta importància en el desenvolupament i morfologia de la ciutat contemporània. Tradicionalment les indústries s'han situat a les ciutats o a les rodalies..

(0,75 punts)

b) Les zones on es desenvolupen aquestes funcions son:

La funció administrativa i de serveis: acostuma a desenvolupar-se en les parts més cèntriques de la ciutat, normalment en el centre històric i eixample, però també en àrees de nova creació. Internacionalment aquestes zones reben el nom de CBD.

Funció comercial: el comerç especialitzat es sol ubicar en les zones cèntriques, i els grans magatzems o hipermercats s'instal·len sovint a la perifèria per raons d'espai i accessibilitat.

Funció residencial: presenta una segregació espacial relacionada amb els diferents nivells de renda de la població. Cal destacar:

Els barris antics, habitats per població de classe baixa o marginal (gent gran, immigrants, etc.)

Els eixamples, espais residencials de classes mitjanes, amb tendència a convertir-se en zones de serveis.

Les perifèries urbanes, on es troben dos tipus diferenciats: les zones suburbials o ciutats dormitori (mal planificades, amb manca de serveis i habitades per classes baixes) i les àrees suburbanes (zones residencials de classe alta o mitjana, amb bons serveis i comunicacions)

Funció industrial: actualment s'ha traslladat a la perifèria en els anomenats polígons industrials i parcs tecnològics per raons d'espai, comunicació i problemes de contaminació.

(0,75 punts)